

Józef Malinowski
(Poznań)

MATERIAŁY MARIANA WĘGRZYNOWICZA
(1886-1974)
P. III-114

Strona | 1

Marian Węgrzynowicz urodził się 29 maja 1886 roku w Dobrej koło Limanowej. Matką jego była Helena z Warchałowskich, pochodząca ze znanej krakowskiej rodziny. Ojciec Jakub Węgrzynowicz był kierownikiem poczty. Marian Węgrzynowicz ukończył c. k. gimnazjum klasyczne w Nowym Sączu w 1904 roku. Studiował fizykę i matematykę na Uniwersytecie Jagiellońskim (1904-1909). W 1913 roku uzyskał we Lwowie uprawnienia nauczyciela szkół średnich. W okresie od 1909 do 1919 roku uczył w szkołach średnich: w Krakowie, Kutach, Stanisławowie, Jędrzejowie i Białej.

W 1919 roku zamieszkał w Poznaniu, gdzie objął posadę nauczyciela matematyki i fizyki w Gimnazjum Męskim im. św. Marii Magdaleny. Uczył także w Gimnazjum żeńskim ss. Urszulanek i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza. W latach 30. wchodził w skład komisji egzaminacyjnej na Wyższe Kursy Nauczycielskie, a także prowadził kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół średnich. W 1930 roku kuratorium przyznało mu tytuł profesora oraz zatwierdziło na stanowisku stałego nauczyciela szkół średnich i ogólnokształcących. We wrześniu 1939 roku Marian Węgrzynowicz wraz z rodziną został wysiedlony z Poznania. Zamieszkał w Dobrej koło Limanowej. Podczas okupacji prowadził tajne nauczanie.

W marcu 1945 roku powrócił do Poznania. W latach 1945-1961 pracował m.in. w gimnazjum im. Dąbrówki w Poznaniu, w Okręgowym Ośrodku Dydaktyczno-Naukowym Fizyki (jako kierownik), a także na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego, w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej oraz na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej. Opublikował podręczniki: *Zasadnicze wiadomości z fizyki* (Poznań 1948); *Podstawowe wiadomości z fizyki* (Poznań 1955).

Wyrazem uznania dla osoby Mariana Węgrzynowicza i jego zasług były przyznane odznaczenia, m. in.: Złoty Krzyż Zasługi, Honorowa Odznaka Miasta Poznania, Odznaka Zasłużonego Nauczyciela PRL.

Żonaty z Eugenią Bergerówną, miał z tego związku córki: Stanisławę, Annę, Wiesławę.

Zmarł w Poznaniu dnia 27 kwietnia 1974 roku. Został pochowany na cmentarzu górczyńskim (kwatery IVP, rząd 38).

Materiały Mariana Węgrzynowicza wpłynęły do Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu w formie daru w roku 1996, przekazanego przez Wiesławę Ludwiczakową (ks. nab. B/172). Rozmiar spuścizny wynosi 0,03 mb. Materiały zostały spisane w 1996 r. przez dr Romana Dąbrowskiego. Zasadnicze prace porządkowe przeprowadzone zostały w listopadzie 2013 r. przez autora inwentarza.

Spuścizna zawiera materiały z lat 1895-1988, które zachowane są w dobrym stanie. Materiały spuścizny podzielono na trzy zasadnicze grupy: I. Materiały biograficzne, II. Korespondencja, III. Załączniki. Ułożono je zgodnie z metodami przyjętymi w Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie.

Grupa I zawiera materiały biograficzne i materiały o twórcy spuścizny z lat 1895-1968. Składają się na nią 3 jednostki archiwalne, w których znajdują się m.in. świadectwa urodzenia i

chrztu, świadectwa szkolne, poświadczenia zdanych egzaminów, nominacje, odznaczenia i dokumenty urzędowo-pracownicze.

Korespondencja, zawarta w grupie II materiałów, liczy 1 jednostkę archiwalną. Pisma wpływające, o charakterze przede wszystkim urzędowym, ułożono alfabetycznie sporządzając jeden aneks z wykazem nadawców. Korespondencja w przeważającej części pochodzi z lat 1910-1968 i dotyczy spraw związanych z zatrudnieniem i karierą nauczycielską.

Strona | 2

W grupie ostatniej znajduje się kopia wspomnień Józefa Winiewicza, w których drobny fragment jest poświęcony twórcy spuścizny.

Spuścizna Marian Węgrzynowicza otrzymała w PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu sygnaturę P. III-114. W Systemie Ewidencji Zasobu Archiwalnego SEZAM zespół otrzymał numer 335/115. Inwentarz zawiera 5 jednostek archiwalnych. Uzupełnia go 1 aneks do korespondencji.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu: Materiały Mariana Węgrzynowicza, sygn. P. III-114, j. a. 1.
2. A. Białobłocki, *Nauczyciele Gimnazjum i Liceum świętej Marii Magdaleny w Poznaniu 1793-1996*, Poznań 1998.
3. A. Terlecka, W. Węgrzynowicz-Ludwiczakowa, „*Dziadek*”, czyli prof. Marian Węgrzynowicz - wspomnienia córek, „*Kronika Miasta Poznania*”, 2000, nr 2, s. 320-327.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały biograficzne	1-3
II. Korespondencja	4
III. Załączniki	5
Aneks	1

I. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

1. Dokumenty osobiste
Świadectwa: urodzin i chrztu, zgonu; zaświadczenia, legitymacje, dyplomy, życiorys 1886-1974, rkp., masz., druk, sz., l., k. 32
2. Szkoła ludowa w Limanowej, C. K. Gimnazjum w Nowym Sączu, Uniwersytet Jagielloński
Świadectwa, świadectwo dojrzałości, poświadczenia zdanych egzaminów, zaświadczenia 1895-1913, rkp., druk., l., k. 66.
3. Gimnazjum św. Marii Magdaleny, Gimnazjum im. Dąbrowski (Poznań)
Zaświadczenia, poświadczenia, nominacje, weryfikacja lat pracy 1945-1968, rkp., masz., druk, sz., l., k. 64

II. KORESPONDENCJA

4. Korespondencja przychodząca
Osoby i instytucje A-W
1922-1960, rkp., masz., druk, , l., k. 52, zob. aneks 1

III. ZAŁĄCZNIKI

5. Józef Wieniewicz, *Tyle co pamiętam. Z długiej drogi życia (wspomnienia dyplomaty)*
B. d., druk, l. k. 3. 4

ANEKS 1

J.4. Korespondencja przychodząca, osoby i instytucje A-W

Strona | 3

Akademia Medyczna w Poznaniu	1957-1960	l. 13
Komisja Egzaminów Państwowych	1928-1932	l. 2
Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego	1922-1938	l. 21
Kursa Wakacyjne dla Nauczycieli	1928	l.1
Liceum im. św. Marii Magdaleny w Poznaniu	1938	l. 1
Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	1928-1934	l. 6
Państwowa Szkoła Pielęgniarska	1956	l.1
Uniwersytet Poznański	1924-1936	l. 6
Wieczorowa Szkoła Inżynierska	1953	l. 1
Wyśmiański N.	1953	l. 1